

102302

48

Onsdag 14. oktober 1992

VG

LITE NYTT OM QUISLING

FORVIRRET: Boka er all right, men det fremkommer lite nytt om den forvirrede mannen Quisling.

Quisling». Men en all right bok for nye generasjoner som kanskje ikke kjenner dette dramatiske stoffet fra sommeren 1945.

YNGVAR USTVEDT

Tone Bratteli/Hans B. Myhre:
QUISLINGS SISTE DAGER.
Biografi – 207 sider
Pris kr. 279
Cappelens Forlag

De siste dagene i Quislings liv har det vært skrevet en del om. Det er også et interessant og merkelig emne. Hvorledes tok den berømte landssviker **høstsovningen?** Hva skjedde før og under **«fve»** arkebuseringen? Hva hendte med liket?

De tidligere landssvikerne har sin egen versjon av dette, kolportert av britten Ralph Hewins og dansken Thorkild Hansen i to bøker som vakte stor oppsikt. De ble imøtegått av øyenvitner som ga helt andre fremstillinger av førerens endelikt.

Det er derfor med spenning man tar fatt på lesningen av

Hans B. Myhres beretning om Quislings siste dager. Myhre var ansatt i landssvikpolitiet i 1945 og fulgte Quisling som etterforsker like til slutten. Hva kan han ha av nytt å si om den ulykkelige nazistens siste tid på jord?

Nesten ingenting. Hewins-Hansen-versjonen blir ikke trukket inn i det hele. Myhre følger den offisielle fremstilling til punkt og prikke. Fra de siste dagene kan han bare fortelle om en forvirret samtale han hadde med ham – om England. Nei, denne boka var noe av en skuffelse. Det vil si: Den bærer sin tittel med urette. Den handler om Quisling under okkupasjonen og i mai-dagene 45 og under rettssaken, alt sammen kjent stoff. Nytt er bare en del detaljer fra den øko-

nomiske etterforskningen av Quisling. Vi får vite nøyaktig hvor mye mannen stjal fra Slottet og andre institusjoner, i form av sølvtøy, malerier, tepper, møbler. Her er Myhre på hjemmebane, her har han et åpenbart førstehånds kjennskap til tingene. Det er med spenning man følger hans beretning om dette til Tone Bratteli som har ført hans ord i pennen.

Klart kommer misforholdet fram mellom en mann som stjal uhemmet under okkupasjonen og som etterpå fant det usømmelig og utidig av etterforskerne å komme med spørsmål om så «lave» ting.

Men stort sett er Tone Brattelis bok en popularisering av kjent stoff. Spennende og dramatisk stoff, som langt fra er

uttømt – jevnfør Hans Fredrik Dahls funn av hittil ukjente Quisling-dokumenter i en kjeller i Oslo sentrum for en tid siden (ikke nevnt i boka).

Alt i alt sitter man igjen med en enda sterkere følelse enn før av at Quisling var en sinnforvirret person. Han var sikker på at han ville bli frikjent i rettssaken, derpå skulle han dra til Fyresdal hvor han ville virke som prest! Da han likevel ble dømt til døden, følte han seg som Kristus i Getsemane og Olav den Hellige på Stiklestad. Hadde dronning Maud levd, ville han ikke blitt henrettet, mente han.

Som sagt: Lite nytt om den forvirrede mann som ville være det norske folks fører i en skjebnetime. Lite nytt som bidrar til å kaste lys over «gåten